

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ի Ր Ե Վ Ի Ր

ՔԱՂԱՅԻՆ, ԵՐԳԵՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԸՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Տարեկան գին կանխիկ 100:

Այս Լրագիրը տալիս էրկուշաբթի օրերը կը հրատարակուի:

Պոչտին գուրս գացած Լրագիրներուն փոխարին ծախքը առնողին ջրոյ է:

Իր շահին համար չուր մը հրատարակել ու չօրը զիտի ջնարէ տողին 40 փարոյ:

Նորոտից գրող ծանուցու մը ձքի է:

Դուրսէն եկած նամակներուն փոխարին ծախքը իրկողը զիտի ջնարէ:

ՔԱՂԱՅԻՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՕԼԻՍ 3 ԱՊՐԻԼ

Օսմանեան մեծագոր տերութեան և Մուսթաֆայի մէջ մաճառի կռուին փախստականներուն պատճառաւ եղած վէճը, որուն համար նախընթաց թիւերնուս մէկուն մէջը բնիք թէ շատ թեթեւացած է, Վ ինչնայէն նոր եկած նամակներուն նայելով հիմա բոլորովին վերցուած է. և Մուսթաֆայի գետնանը բարձրագոյն դրան հետ առաջ կույ ունեցած և ժամանակէ մը ի վեր դադարած պաշտօնական հաղորդակցութիւնը նորէն սկսեալուն հրաման առած է իւր տերութենէն:

— Միւստաֆայի և Միւսթաֆայի միջև ընկած խռովութիւնը սահմանաւ օրերը չէր կէտք քաղաքը անցընելէն ետքը՝ մարտի 21 ին (9 ին) Պուրթէք քաղաքը մտաւ: Ստան ատենը Սեփապէր տերութեան հոն կեցող ձիւստը զօրքը և ուլազիի հոլան ըստած զօրքերը բարեւեալաւ համար ծամբուն վրայ խուճը խուճը կայեցան. և տեղւոյն ոստիկանութեան գլուխն ալ Պ. Սլաւինո, իր մարդիկներով մինչև քաղաքին դուռը եկաւ դիմաւորելու: Այս արժանապատիւ պաշտօնատէրին համար բնակարան ըլլալու որոշուած պարտքը առաջ Պուրթէք յուսնայ մետրապօլիտին բնակարանն էր:

— Պուրթէքէն Ժողովարդական կոմիտէին կը գրէր մարտի 28 ին (16 ին): Սեփապէր և Ստան էֆենտին իրեն երեք դիւանագիտներով ասկէց մինչև ութ օր ծամբայ պիտի ելլէ Կոստանդնուպօլիս երթալու: Իր ազնիւ վարմունքովը, հաշտարար բնավորութեամբը և բարձրաստիճանի խելքովը ամենուն յարգոյ և սիրելի եղաւ. և յիշատակը քաղաքին մէջ երկար ատեն տնտեսական պիտի մնայ:

Ռուսաց զօրքը խուճը խուճը սկսան ուլազի երկիրներէն դէպք իրենց սահմանը քաշուիլ: Մարտի 20 երկուշաբթի օրը (ըստ լոս. ապրիլի 1), ռուսաց Դիւանագիտական խուճըն ալ պիտի ելլէ. բարձրագոյն աստիճանի զինուորական հրամանատարներուն կահկարասիքն ալ ծամբայ պիտի հանուի:

— Ռուսի և Պուրթէքի մէջ զօրք կեցընելու հարկը վերցած ըլլալով, որ սովորաբար հոն մընալուն համար որոշուած զօրացը համարանքէն շատ էր, և հիմա առաջին չափը պիտի գտնէ, բարձրագոյն աստիճանի փաշայն ալ որ ասկէց ժամանակ մը առաջ Սուլթանի բանակին սպարապետ անուանած էր, հոս կենարու գործ մը ըստելով մօտերս իւր պաշտօնին յատկացեալ քաղաքը պիտի երթայ, որ է Մանասիքը: Եւ ասոր տեղը Ռուսի և Պուրթէքի միջև մնալու օսմանեան կայսերական զօրաց հրամանատար անուանեցաւ մեծապատիւ Հալիմ փաշայն:

— Սկէզ առաջ Տրապիզոնի կուսակալ բարձրագոյն աստիճանի փաշայն, որուն մօտերս Սուլթանի կուսակալութիւնը յանձնուեցաւ, ամսոյս 18, չաբաթ օրը անգղիական երէն ըստած չոգէնաւով յիշեալ քաղաքէն մայրաքաղաքը հասաւ: Տրապիզոնի նոր ընտրուած կուսակալ բարձրագոյն աստիճանի փաշայն ալ մօտ օրերս կ'երթայ իւր պաշտօնին տեղը:

— Լեւոնտէքի միջոցաւ Իսմայիլ փաշայն Լեւոնտէքի նահանգին տեղակալ դրուեցաւ:

— Լեւոնտէքի Երկրի փաշայն որ Դիւանագիտական պատիւ ունէր, յարտայի տեղակալ դրուեցաւ:

— Օսմանեան արայի առաջին աւետարտող (միւսկէլիի եկեղեցի) և նորին սպասաւոր հաճի Սուլթանի արայի երկրորդ աւետարտող անուանեցան, Սէքքէ ուլտի գաղտնիքներուն դարձը առնող ընտանեացի ու ազգականացը աւետարտող համար:

— Հալիպի կողմերը թէպէտ անապատի արապները քաղաքին օրէ օր մօտենալով քաղաքացւոյ քիչ մը մտաւանջութիւն կուտան, այսու ամենայնիւ քաղաքին մէջ հանգարտութիւն է: Կառաւին կուսակալ բարձրագոյն աստիճանի Օսմանեան փաշայն իրեն աղէկ կառավարութեամբ ամենուն սիրելի և գողերուն ալ հարկու եղած է. անոր համար ծամբաներն ալ ապահով են:

Մարտի 3 ին ուրբաթ օրը բարձրագոյն աստիճանի Օսմանեան փաշայն ցերեկուան արթնքի համար Հալիպու բոլոր երեւելիներուն և իշխանաւորներուն հետ մէկ տեղ քաղաքին մեծ մզկիթը երթալով՝ աղօթքէն ետքը արքայական բարձրահրաման հրովարտեալ կարգաց. որ ինչ և ինչ անունով և պատճառներով կաշառք և ընծայ առնելը կ'արգիլէ: Հրովարտեալ կարգացուելէն ետքը նախ և առաջ ինքն երգում ըրաւ արքունի հրամանը բռնուեալ. և բոլոր մեծ ու պզտիկ պաշտօնատարներուն ալ նոյն երգումը ընել տուաւ: Զետոյ առաւորութիւն ինքնակալին հասարակութեան վրայ ունեցած խնամքը առիթ բռնելով գեղեցիկ և ճարտար ատենախօսութեամբ մը ամենքն ալ համոզեց և յորդորեց որ՝ ամենուն պարտականութիւն է ինքնակալին հրամանները ճիշդ կատարել: Հանդէսին ներկայ գտնուողները ատենախօսութիւնը լրջօրէն ետքը Ստանուոյ աղօթք ըրին առատագուր ինքնակալին պատուական և անգին կենացը երջանիկ յաջողութեանը համար, նոյնպէս բարձրագոյն աստիճանի համար ալ, որ ինքնակալին կամացը և հրամանին համաձայն վարելով իրեն յանձնուած ժողովուրդը շատ աղէկ կը խնամէ:

Մարտի 8 ին՝ Մաճառ փախստականները Հալիպ հասան. որոց մէջ երեւելի էր Պէմ զօրապետը, որ տաճկացած է, և հիմա Սուրաթ փաշայն անունով կը ծանցուի:

— Չմեռուան սաստիկութեան այլ և այլ տեղեր պէս պէս կերպով ըրած վնասները յայտնի են: Կարգի բարեկամ մը այս բանին վրայօք հետեւեալ լուրը մեզի կը հաղորդէ. որուն մէջ խորհրդածութեան բաւական նիւթ ալ կը պարունակի. բայց մենք խորհրդածութիւնը մեր լրագիրը կարգադրեալ ձեւերով միայն մեզի տրուած լուրը բառ առ բառ հոս կը դնենք:

«Բոլմէլի Տէպէք նահանգին մէջ Բրէմնիցա գեղը հաճի Բիտն անուն չորագործի տունն, որ շատ հարուստ մարդ մըն է, երեսուն և եօթն եղեռնագործ գողեր կը կոխեն. ու բոլոր ստակը և ծանր գնով ինչքերը կը կողոպտեն. ու դէպ ի իրենց անտառը երթալն իրեն ծամբան սաստիկ ձիւնի և ջրոյ հանգիստով. անկարելի կ'ըլլայ անոնց իրենց տեղը հասնիլ. վերջապէս ասոնց երեսուն երեքը կը սառնին, և միայն չորսը իբր թէ կ'աղատի. բայց մնացածներուն այժմեան վիճակը ասոնք են: Սէկուն երկու ոտքը սառած. մէկուն երկու թեւը սառած. և երրորդին երկու աչքը սառած ու դուրս ինկած է, միայն չորրորդը ողջանդամ մնալ»:

յած է. որ ըստ տեղւոյն թէ որ մէկը ատանկ բան չըլլար ըսէ նէ՝ ամէն տեղ երթալու և ճամարտութիւնը հաստատուելու կարող ըլլայ »:

— Մարտի 23 էն 24 լուսնալու ուրբաթ գիշերը՝ Կոստանդնուպօլիս չորագործ փողոցին վարի կողմերը մէկ ձուլարան (տեղեւորի խանութ) մը երկու հոգի կը բանան, և մէջը դրած ստակ ընելու բաները կը վերցընեն: Սուրբաթ օրը գողերը կը բռնուին և բանտը կը դրուին, որ իրենց արժանի եղած պատիժը կրեն:

— Մարտի 24 ուրբաթ օրը Կոստանդնուպօլիս չորագործ թաղը սանաթի սօսաթ ըստած փողոցը մէկ տուն մը՝ որ այն ըստէն տանը մէջ մարդ չի կար, կը բռնուին: Շուտ իմացուելով չորագործներէն օգնութեան կը վազեն. պատրիարքական ջրմուղը (Թուրուման) կը հասցընեն. և ատանայ շատ վնաս ըլլալու շուտ մը կը մարի:

— Մարտի 28, երեքշաբթի օր ցերեկին մէկ պարսիկ (աճէմ) մը Կոստանդնուպօլիս սօսաթի թաղէն մէջը մէկ սափրիչի մը խանութ կը մտնէ. մէջքէն դաշայն (խաման) կը քաշէ, մէկ մը վարպետին կը զարնէ, մէկ մըն ալ երիտասարդ աշկերտին. երկուքն ալ կը վերաւորեն: Խանութը գտնուողներուն մէկը այս մարդու բռնութեամբ համար վնաս կը վազէ նէ՝ անոր ալ կը զարնէ, կ'երթն խանութէն դուրս: Այն փաշա ծամիսին մէկ դռնէն կը մտնէ մէկալ դռնէն կեղծ: Կ'հոն բազմութիւն ետեւէն կ'իջնան. ամէն գիշն բռնեցէք կը պօռան. մարդը դաշայնը ձեռքը բռնած՝ քովը մարդ չի հանգիստընէր: Վերջապէս ետեւէն վազողներուն մէկը փայտ մը կը նետէ ոտքին, մարդը կ'իջնայ. կը հասնի կը կոխեն. դաշայնը ձեռքէն կ'առնեն, մարդը զինուորին ձեռքը կուտան, որ կ'առնէ ոստիկանութեան ատենը (զապիթէն) կը տանի:

— Ի սեցիք որ՝ Տիւրքիաց սպասաւոր Լըզուրումի Պետրոսը մեռցընելով ձեռքի չորս հազար զուռուշ ստակը առնող գողը՝ որ մալթըզ մըն է եղեր, բռնուեալ է:

— Վալաթիայի գողերուն շատնալը զուարճալի պատմութեանց ալ տեղի կուտայ. որոնցմէ խելք ալ կը սորվուի: Հոս պատմելու բաներնիս ստույգ չէ ալ նէ՝ սա կը հասկըցուի որ՝ երեւմիս փարձի ելող մարդը ըրած անխոհեմութեանը պատիժը կը գտնէ. ուրիշներուն ըրած փորձը հերքե սեպելու է: Սէկը կը լսէ որ՝ Վալաթիա յայտնի ստակով պարտիկը փոխաւոր է. ձեռքէն ստակը կը յափըշտակեն. կամ չի հաւատարմով, կամ իր աշաղթը ջուրութեանը ապաւինելով, բայց կասկածելով ալ, չըլլայ որ իրեն փորձը համար հետ տանելու ստակը ձեռքէն յափըշտակել տայ, ստակի տօպրակի մը մէջ սօսաթի կեղծը կը ընցընէ. ստակի տօպրակի պէս կը կապէ. ուսին վրայ կ'առնէ Վալաթիա կ'երթայ: Բրած փորձը կը յաջողի. երբ որ մէկ ինչեւ փողոցի մը առաջէ անցնելու կ'ըլլայ՝ յայն մը սաստիկ մը ասոր կը զարնէ. զարնողը տեսնելու դարձածին պէս միւս մըն ալ ստակով լեցուն կարծած տօպրակը կ'առնէ. փողոցը կը մտնէ ու կը փախչի: Մարդուն կերած ձեռքը քովը կը մնայ. տօպրակն ալ փորձին ծախք սեպած կ'ըլլայ:

— Վերանիկի կողմերը յիւրաքանչեւ յայտնի շատ ձիւն եկաւ և շատ ցուրտ եղաւ, և այս հիմայ օդերը աղէկցած են. և ձիւն և սառոյց չի մնաց, և ծամբաները բացուեցան:

Ղաւարականի վերաբերեալ այն կողմերէն եկած լուրերը ասոնք են: Բնդեղէնները (ցորեն, գարի, և այլն), ուղղով չի կայ. ուստի ասոնց առ

12000 ինչնայ նաւը կոստանդնուպօլսոյ մօտ Մի
Սիւսի քաղաքին քով քարանձաւ քարէն լաւագոյն տեղը յաւ
մարը դարկաւ և սահմանեցաւ :

— Նոյն գիշերուան միջինին քէֆալօնեայի Սա
նօլ էտիքօ նաւապետին 10000 ինչնայ նաւն ալ, ու
բուն մէջ ցորեն բեռնուցնոմ կոստանդնուպօլսիս
կողմէր, ցամաքը դարկաւ և խորտակեցաւ :

— Հաւնօլսի 18 ին, Փաշա լիմանցի Նանի նաւ
ւապետին 1000 ինչնայ նաւը իլիմեա կղզիին առա
ջը ցամաքը ինկաւ :

— Սէլանիկցի իզօր նաւապետին 2500 ինչնայ
նաւուն մէջ 23 հոգի կային, մէկ նաւապետ, չորս
նաւորդ, մնացածները ճամբորդ, որոց վեցը տա
ճիկ և ուրիշները յայն և հրեայ, իւրիւր երթալու
համար ճամբայ ելելով ճամբուն վրայ ալ արապի
ըստած տեղը քարի դարնուեցաւ և ընկրկեցաւ :
մէջիններէն մարդ չի կրցաւ ապառիկ :

— Սաբէքի Սիւսի օղլու խալիլ նաւապետը 150
ինչնայ նաւուն մէջ 23 հոգի կային, մէկ նաւապետ,
չորս նաւորդ, մնացածները ճամբորդ, որոց վեցը տա
ճիկ և ուրիշները յայն և հրեայ, իւրիւր երթալու
համար ճամբայ ելելով ճամբուն վրայ ալ արապի
ըստած տեղը քարի դարնուեցաւ և ընկրկեցաւ :
մէջիններէն մարդ չի կրցաւ ապառիկ :

— Սոլօկացի Հիւսէյն նաւապետը պարսպ նաւ
ւով և տան հոգով Սիւսի կղզին երթալու իւ
քէն Քիւրուք ըստած ծանծաղ (սըղ) տեղը նաւը
նստեցուց : Սիւս տեղացի յատակը աւազուտ ըլլա
լով նաւը և մէջինները վնաս մը չի կրցին :

ԼՍՏԵՐԻՆ ԻՈՒՐԵՐ

ԳԱՅՂԱՆ : Հասարակապետութեան նախագա
հը Սիւսի Նաբոլէոն մարտի 15 ին հետեւեալ հը
րամանագիրը հանեց, որ ֆռանսիացի պաշտօնական
մէթիւքօ լրագիրը կը հրատարակէ : «Պ. Պառօշ
աղբային օրէնսդիր ժողովին նախագահի փոխաւ
նորդը և փարիզու բողոքման ատենանին ընդհա
նուր հոգաբարձուն ներքին գործոց պաշտօնեայ
անուանեցաւ Պ. Սիւսի նաւապետին տեղ, ու
բուն հրաժարականը ընդունուեցաւ : Պ. Սիւս
տինան Պառօշ ալ Պ. Սիւսի նաւապետին տեղը
Սիւսի երթալու որոշուեցաւ լրագիրը իշխանութե
թը արտադրող կարգի գեղարկական գործով : Եւրոպ
անուն հայերէն պատուական լրագիրը այս լուրս
քիչ մը մեր ըսածէն տարբեր կուտայ, որ տեղացի
գաղղիկներն ծոռաւոր կը քննարկեն լրագրէն ա
ռած եմք : Կրտէ. «Պ. Փերդինանդ Պառօշ ներ
քին գործոց պաշտօնեան իւր պաշտօնէն հրաժա
րեցաւ. անոր տեղն անցաւ արդարութեան պաշ
տօնեան Պ. Սիւսի. իսկ Պ. Սիւսի տեղը Պ. Պա
ռօշ պաշտօնեայ եղաւ : Սիւսի նաւապետին
պատմանը մարտի 15 էն է. և եւրոպ լրագիրը Փա
րիզու լուրերուն թուական մարտի 18 կը գրէ.
կարելի է որ երկու երեք օրուան մէջ այս ընտ
րութեան փոփոխութիւն մը եղած է. կամ թէ
երկու լրագրոց մէկուն տուած տեղեկութիւնը
ճիշդ չըլլայ : Նոյն ծոռաւոր Պ. Սիւսի կամ Սի
սի նաւապետին կրտէ թէ Պ. Պառօշ տեղը Փարի
զու բողոքման ատենանին ընդհանուր հոգաբարձու
դրուեցաւ :

— Փարիզու օրագիրը մարտի 17 ին և 18 ին
այս հետեւեալ լուրերը կուտան : Ֆրանսիացի նա
ւապետներն եկած վերջին լուրերը Սիւսի կէն
և մինչեւ տասն և հինգ օր կամ երեք շաբթ
Սիւսի հասնելուն այս ընկելով ճամբանին կը նա
յին : Յիշեալ նաւապետներն պէտք եղեր է Սիւ
սի կէն Նաբոլէոն անցնիլ. որից չհամար քահա
նայապետը պիտի առնէ Չիլիթա Վէքիա բե
րէ, Ֆրանսիացի երկու շաբթուան ալ որ Սիւսի
քէ գետը հասած էն, նաւապետները հասնելով իմա
ցածնուն պէս ետ պիտի գառնան Նաբոլէոն երթան,
և նաւապետներն հետ պիտի ընկերանան :

Բօսնիայի փարիզ հասած նամակները կը ծա
նուցանեն որ Տիւրքոն կարգինալին Ֆրանսիացի
տեղութեան կողմանէ յատկապէս Հոմայ քահա
նայապետին քով խրկուելու անպտուղ չէ եղեր : Պա
պը հաստատապէս որոշեր է աւագ շաբթու կրօ
նական հանգէսները Հոմայ կատարելու : Սիւս շաբ
թուան հանգէսը անանկ մէկ հանգէս մըն է, որ
քաղաքին բնակիչներէն 30.000 հոգի ասով ապ
րուտ կը գտնեն, և քաղաքը կը հարստանայ կը
սեն ծոռաւոր կը քննարկեն յիշած օրագիրներ
ը. բայց ինչ ճամբով այդ աղէկութիւնը ըլլալը
չէն պատմեր :

— Բօսնիայ ըլլալով խռովութեան պատճառ
գտնուելուն համար աղբային ժողովին մէջէն հա
նուած 28 մարդոց տեղը նոր ժողովականներուն
ընտրութիւնը ըմբայաւ : Բնորոշաններէն 10 հո
գի հիմնական կառավարութեան կողմն են. 18

հոգի քօմիտէներուն կողմակից են. և որովհետեւ
հանուածները ամէնքն ալ քօմիտէներ կամ անոնց
կողմակից են, հիմնական ընտրութիւնը աղբա
յին օրէնսդրաց ժողովին մէջ ձախակողմը նստող
և կառավարութե հակառակողներն տան մարդ
ալ պահեցուց. անոր համար ընտրութեան
բուն շատը քօմիտէներուն կողմը ըլլալը մարդու
հոգ չէ :

— Ֆրանսիացի յեղափոխականները, ինչպէս են
Սիւսի Պառօշ, Քառօնի, և ուրիշ ասոնց պէտքը,
որ իրենց խորհածը չըլլալով իրենք ալ կառավարու
թէ յանդաւոր գտնուեցան և Ֆրանսիացի գաղա
փական, իրենց մէջ առաջարկութիւն ըրեր են որ
իրենց բոլոր երեւելի և խօսքի տէր կուտակիցնե
րով գաղղիացի յեղափոխականաց ընդհանուր ժո
ղով մը ընեն Օւլիցներին Նիւսի մարտը.
ղաքը : Սիւս ժողովքին նախագահ պիտի ըլլայ Սիւ
սի Պառօշ. և ժողովին նպատակը պիտի ըլլայ մէկ ըն
կերական ընդհանուր կանոնգիրը և օրինաց գիրք
մը չենել, որ չէ թէ միայն Ֆրանսիացի, այլ և ա
մէն թագաւորութեանց և իշխանութեանց մէջ
բանի : Բնկերականները (սօսիալիստներ) կը պըն
դեն որ իրենց հիմնական վիճակը և կառավա
րութեանց կողմին ուժը պիտի շատը երկու տարի
պիտի տեւէ. երկու տարիէն ետքը յաղթութիւ
նը իրենց կողմը պիտի անցնի. իրենք պիտի սիրեն.
հիմնական աշխատութիւնն ալ այն ժամանակի
կառավարութեան կանոններուն նախադրատա
տութիւն պիտի ըլլայ : Սիւս և այլ պաշտօններու
պաշտօնականներն ալ իրենց մէջէն հիմնական կը
յատկացնեն : Հատ ընկերականներ, որոց ոմանք
ինկիլթիւնաւ և ուրիշները Պիլիքիս փախած են,
Օւլիցներին կ'անցնին, որ ժողովքին գլխաւոր
կարող ըլլան : Ֆրանսիացի կառավարութիւնը ասոր
վրայօր տեղեկութիւն տուելով պէտք եղած պատ
րաստութիւնները կ'ընեն. որպէս զի այն կողմէն
մէկ գեղութիւն մը չի պատահի. քանզի մէկ երկու
անգամ ասոնց համը առաւ. և գիտէ որ երկու
տարի միջոց կը ցլցնեն նէ անկէց առաջ առիթ
ունենան և կարգադրութեան և կառավարութե
կուտակիցները անպայշ գտնեն նէ, տակաւին եր
կու տարի չեղաւ, մեր ժամանակը չէ ըսելով ան
գործ չեն մնար : Սիւս լրաց լրաց հասարակապե
տութեան նախագահ Սիւսի Նաբոլէոնի պաշտոն
ժողով մը եղաւ. և հոն նախագահը ըսաւ. ես
օրինաւորութեան և սահմանադրական կանոնաց
տակը պիտի մնամ. և կ'ողգեմ և մեծապէս կը փա
փաքիմ որ, Ֆրանսիան աղաւորութե համար նախա
րարներն ու աղբային օրէնսդիր ժողովին մեծա
ւայն մարդ կատարելապէս միաբան ըլլան իրարու
հետ : Եւրոպ այս նպատակին հասնիմ նէ անկէց
եաքը այս պաշտօնէն կը հրաժարիմ և կ'առնանաւ
նամ. բայց մինչեւ այն ատենը հաստատու միայն
ըրած եմ որ իմ վրաս ինկածը ընեմ. և անկէց առե
լի բան չընեմ : Կրտէ որ այն ժողովին մէջ գտն
ուող անանց զարմանք տեղի է նախադրարին ա
սանկ արի և հաստատուն խօսքերուն վրայ. և կա
տարեալ հաճութիւն տուեր են :

— Հետեւեալ լուրս կոստանդնուպօլսոյ մէջ և
չըլլականները առուտուր ընդունուան ալ գիտնալու
հարկաւոր բան մը ըլլալով այս տեղը ծանուցանե
լու առաջարկեցին :

Փարիզու մէջ շատ կեղծ (խալպ) ստակ գտն
վեցաւ հինգ ֆռանսիաց, Սիւսի Ֆիլիքիս գրաւմով
(սիւքէյով) և 1847 թուականով : Կոնցիմէ ձեռք
անցածներէն շատը կտրեցին նայեցան որ. ուրիշ
կեղծ ստակներու նման վրան արծաթով գոյուած
անտք (խալպ) կամ կատար (խռռնի) չէ, այլ
բուն հինգ ֆռանսիացի պէս խռռնիով արծաթ
է. միայն այս տարբերութեան որ ասոր խռռ
նուրը աղէկ հինգ ֆռանսիացին խռռնուրդէն
1000 էն 50 եմէն է : Կանի որ այս ստակը իրենք
քին արժեքին համեմատելով հինգ ֆռանս բռնե
լուն տեղը երեք ու կէս ֆռանս կը բռնէ. ըսել է
որ չի ծանցալով այս կեղծ հինգ ֆռանսիացին առ
նողը հարկերն երեսուն կը կտրենցնեն : և հինգ
ֆռանսիացը տաճիկ ստակով 22 զուռուշ սեպե
լով, ինչպէս որ հիմա առուտուրի մէջ կ'երթայ,
պատմած կեղծ ստակին 15 զուռուշ 16 փարս
պիտի բռնէ :

ԱՅԳՂԱՆ : Բօսնիայի քօմիտէն անուամբ փարի
զու օրագրին մէջ մարտի 14 թուագրով յետագայ
ցաւալի լուրը կը կարգադրուի :

«Երկու օրէ ի վեր Նաւապետը քաղաքին մէջ
(Նիւզիա) սարսափելի արկած մը սրտահեցաւ.
Պ. Քրիստի և Նաբիլէ անձանց սեփական վա

ռօդարանին քիւլիկէրը պայթեցան. թէպէտեւ այս
կերպ դիպուած մը չըլլալու համար շատ մեծ հո
գաղութիւններ ի գործ դրուած էր. այսու ամեւ
նայնիւ ժամը 3 ին 4 ին ատենները յանկարծ բազ
մաթիւ թնդանօթի պայթուածութեան ձայնի մը
պէս զարհուրելի ձայն մը լսուեցաւ, որն որ բոլոր
տեղը եղած աներուն շատ ցնցում պատճառեց :
Սիւս ահագին պայթուածութիւնը իմացուելուն պէս
չըլլալու բնակիչք օգնութեան հասնելու ատեն
նին յիշեալ վառօդարանին երկրորդ քիւլիկէ և քիչ
մը եաքը երրորդը ևս նետեց այնչափ սաստիկ ցըն
ցում մը պատճառելով որ կարծես թէ գետինը կը
շարժէր. և մէկ մըն հետաւորութեամբ տեղ
ուանք անանց և մարդոց սաստիկ աղբեցութիւն
ստաւ :

Յիշեալ վառօդարանին նստուելուն ձայնը Պը
ռէնտօրթ Քիւլի և մինչեւ Սիւսի քաղաքները
լսուեցաւ : Օտրհուրելի տեսարան մըն էր տես
նել դժբաղդ գործաւորաց կանանց և զաւակաց
ողբումը, որոնք խռռն բալմութե ճանապարհ
ները լեցուելով յիշեալ տեղացի բողոքները թափ
ուեցան : Փրկածներուն մէջ ողորմելի վրաւոր
եալ անձինք կը տեսնուէր, որոնք այրած և վերօք
անձանաց մնացած էին : Սիւս հիմա մեռելանե
լուն թիւը եօթը և վերաւորեալներուն չորսի
հասած է :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ : Բոլոր գերմանական դաշնակցու
թիւնը երկուք բաժնուած ըլլալով գերմանական
դաշնակցութեան Բրուսիայի Լըֆուրք քաղաքը ը
րած ընդհանուր ժողովքէն զատ Պալիկէրայի Սիւ
նիս քաղաքն ալ անցածները ժողովք մը ըլլալը նա
խընթաց լրագիրներուն մէկուն մէջ պատմեցինք :
Ինկիլիզի քայլ օրագիրը ասոր վրայ այս բաղդա
տական խորհրդածութիւնը կ'ընեն :

Սիւսի ժողովքին նպատակն է կրտէ բոլոր
Գերմանիան միացնել, և գերմանական դրուել
Լըֆուրքի տեղութեան մինչեւ հիմա ունեցած
գրքը պահել տալ : Լըֆուրքի ժողովքին նպա
տակն է Լըֆուրքի դուրս ձգել, և գերմանական
դաշնակցաց միութիւնը երկուք բաժնել : Սիւ
նիսի ժողովքը ասորին կարգի տեղութեանց ան
կախութեանը նոր երաշխաւորութիւն կուտայ.
Լըֆուրքին կ'երեւի որ Բրուսիայի տեղութիւ
նը բոլոր Գերմանիայի իշխել տալու միտք ունի.
և այս միտքս ալ ծանուկ միտք մը չէ : Սիւսի ժո
ղովքը դաշնակցութեան օրէնքները արդար դա
տուով մը աղբին հիմնական պիտայիցը և փոխա
քանացը յարմարելու կամը կը ցլցնեն : Լըֆուր
քին մէկ դաշնակցութեան յեղափոխութեան մը
ծագած շփոթութեան միայն մէկ հատիկ մեծ
տեղութեան մը օգուտ հանել կ'ողգէ :

Կայծ օրագիրը այս յառաջադրանքութիւնը ընե
լէն ետքը կ'ըսէ. երկրորդական միտքի չորս թա
գաւորութիւն Լըֆուրքի հետ միաբանելով մէկ
դաշնակցական սահմանադրութիւն մը առաջարկե
ցին, Բրուսիայի տեղութիւնն ալ հրաւիրելով որ
ինքն ալ իրենց հետ միաբանի, իրեն վայելած բո
լոր իրաւունքները և հեղինակութիւնն ալ առաջ
նայն նման վայելելու պայմանով : Սիւս կողմէն ալ
Բրուսիան իրեն դաշնակիցները և համախոհներու
վը իրարու հետ չի միաբանելու առաջարկութիւն
րու լրբիւրինթոսի մը մէջ ինկաւ. որ հիմնաւ
գորութիւն ունեցող դաշնակցական օրէնքին դեմ
չի բռնացած չէն կրնար բնաւ ի գործ դրուիլ : Եւ
յիւրաքի թէ որ Լըֆուրքի դաշնակցաց ժողովքը
իր ուժովը մնայ, միանգամայն Սիւսի ժողովքն
ալ, Ֆրանսիացի յանձնարարական ժողովքն ալ
միտքը ըլլան նէ, Գերմանիայի գործոց մատակա
րարութեան մէջ անանկ չփոթ մը կ'ինայ որ տես
նուած չէ : Թէպէտ այս ամէն բաներս աղէկ դի
տարութեամբ եղած են, և ներկայացուցիչ
կառավարութեան աղէկութիւնը գերմանացիներ
րուն սարսափեցնելու անկեղծ փափաք մը կայ մէ
ջը, և աղբին հասարակութեան գործերուն մէջ
Բրուսիային խօսքին եւ վերջի վերջը կ'ողգուի, սա
կայն դաշնակցութեան կողմին սիրտը առած չէն.
չորհուրդներ ընելով յեղափոխութիւնը հանդա
րած չէ, այլ միայն զէնքի ուժով զարուած է : Որ
տեղ որ հասարակութիւնը նոր առած սահմանադ
րութիւնները ի գործ դնելու ձեռք դարկաւ նէ
զոհ ըլլալու կերպով մը չի կրցաւ գործոյն մէջ յա
ջողութիւն գտնել : Սիւսի ժողովքին զատ ասոր մէկ օ
րինակն ալ Սիւսի ժողովքի տեսնուեցաւ. ուր տեղ
մօտ ժամանակներս սահմանադիր ժողովքը ցրուե
լէն ետքը եղած ընտրութեամբը անանկ խորհրդ
դականներու անեակ մը ելաւ որ առաջինն առաւ

կապերուն է ։ Բայց բաւականին ստուգուած է որ , Բրուսիայի կառավարութիւնը Վերմանիայի մէջ այս գիտ այն դէին խրկած զօրքերը ետ կանչելու պէս նոր զսպուած յեղափոխական խռովութիւններ նորէն երեւան ելլելու շատ ստեղծ չուզեր ։

Եւրոպայի իրաւագիտութիւնը անխախտ պահելու համար տեղութիւնները ինչ ճամբայ բռնելու են . որովհետեւ հիմա Բրուսիայի թագաւորին հակառակորդները հասարակապետական հասարակ մարդոց խումբեր չեն , այլ Վերմանիայի դաշնակից տեղութիւններն են . և նոյն իսկ Վերմանիայի հիմնական օրինօք ունեցած իրաւունքն է ։ Խաչեմուծիւնը կը ստրկեցնէ ժամանակին պարագայներուն նայելով , որ Վերմանիայի միութիւնը անբաժանելի պահուի . որովհետեւ ուժը այս միութիւնը կ'ըլլայ . և Բրուսիայի տեղութեան միտքը որքան աղէկ ալ է նե՛ անգործադրելի է . որովհետեւ միւնակ է . Եւրոպայի տեղութեանց մեկէն ալ օգնութիւն յաւաքու տեղիք մը չունի ։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ։ Օրենսդրելի կառավարութեան լրագիրը կը պատմէ որ՝ Ռուսիա քաղաքին մէջ յոր տուութիւնը՝ ռուսները ջերմաշափով՝ սառն աստի ճաննէն 35 աստիճան ալ աւելի վար ինքնէն է . և թաթարներուն իրենց ըստած ցեղին բնակաց աւանդաւոր անանկ աստիկ հովով ձիւնախառն իկի եղեր է որ՝ քաղաքի խիստ կրակոտ ձիւրը անդամ հովին դէմ քաղաքը կարող չեն եղեր . թէ և վարողները շատ բռնադատեր են ։ Շատ ճամբորդներ չի կրնալով չեն տեղ մը գտնել՝ ամբողջ օր մը այն հովին և ձիւնին տակը անապատին մէջ մընալու ստիպուել են ։

Յունիսի 9 ին Սիպիւրի Իբրուքք քաղաքէն դուրսուած և Ֆրանքֆուրտի օրագրին հրատարակած լրայն նայելով , այս տարի յուրոր շատ չափազանց աստիկ եղեր է հոն ։ Եւրոպայի 21 ին յուրորը ըսկրներ է . և ռուսները ջերմաշափով՝ սառնոյցին աստիճանէն անդին մինչեւ 42 աստիճանը գտնուէն է ։ Եւրոպայի ամենայնիւ՝ Նիւարա գետը շատ ուշ սառներ է , սաստիկ արագութեամբ ըլլալուն համար , և մինչեւ սառած տակը մէջէն անանկ թանձր մառախուղ մը կ'ընէ և ջրակայները կը կոխէ , որ իր մէքանի մը կանգուն միայն հեռուի բանը չի տեսնուիր եղեր ։ Իբրուքքէն դէպ ՚ի Պայքալ լըճին կողմը՝ Նիւարա գետը բնաւ սառնոյ չի բռներ ։

ԲՐՈՒՍԻԱ ։ Թագաւորին բանակի օգնական Պաուլ Տէնէնալը կառավարութեան կողմէն Շլէզվիկ խրկուեցաւ . որպէս զի այն գերութեան երկիրներուն չի թողաւ որ իրենց իրենց գլխուն Տաւրմաթայի դէմ եղած կռիւը նորոգելու ձեռք զարնեն ։ Կ'ըսուի թէ յիշեալ Տէնէնալին այն ալ ապացուած է որ Շլէզվիկոյց ըսէ . թէ որ այդպէս պատերազմի մը սկսելու ըլլաք նե՛ նոյն հետայն Բրուսիայի զօրքը ձեր երկիրներէն կը քաշուին ։ Եւրոպայի ամենայնիւ իրեն յանձնուած գործոյն մեծ և ընդարձակ իշխանութիւն առած է ։

— Եւրոպայի նախնիքաց թիւերուն մէկուն մէջն ըսած եմք որ Հաննովերի թագաւորը և կառավարութիւնը՝ գերմանական դաշնակցութեան ընդհանուր ժողովքին Լըֆուրդ ըլլալը չուզողնէրէն է ։ Եւրոպայի պաշտօնի իշխանութիւն մըն ալ է նե՛ ասանկ բաժնուիլը ուրիշ տեղութեանց ազգեցութիւն մը կրնայ ընել . որովհետեւ Ինկիլիզի թագաւորական տունը Հաննովերի թագաւորական տանը հետ կ'ըստի ըլլալով՝ Ինկիլիզի ալ կը մօտենայ ասոր ըրած որոշումը ուրիշներուն գաղտնաւ մէջ ։ Եւրոպայի Բրուսիայի թագաւորը իւր ձեռքը նամակ մը գրեց Հաննովերի թագաւորին , որպէս զի անիկայ հաճեցունէ Բրուսիայի տեղութեան օգտակար եղած կողմը անցնելու ։ Բայց Հաննովերի թագաւորը Լընէշդ՝ մէկ անգամ մը միտքը դրած բանին վրայ անանկ անգործուելի հաստատութեամբ կենալու բնաւորութիւն ունի որ , ամենեւին հաւանելի չէ որ Բրուսիայի թագաւորին նամակին նայելով համոզուի և իր միտքը փոխէ ։

ԱՄԵՐԻԿԱ ։ Բալիֆօռնիա գաւառին մէջ Սան Տիէկո տեղը , խաղաղական Ռիկիանտի ծովեզերքէն օրուան մը ճամբայ ներս , անանկ հնութիւններ գտան որ Եւրոպայի բնակիչներուն սկզբանը վրայ շատ լայն կուտան ։ Տաճարներու և բուրգերու և կամիք (սօմաի) քարէ բոլորածէս սրտու-

րու տներակներ , և եգիպտացոյ հին մեհենական գրերուն նման գրերով ծածկուած սիւներու կողմերը գտնուեցան . և ասանցմով կ'իմացուի որ առաջ հոն կըթեալ ազգ մը կայ եղեր . որուն հիմա յիշատակը պատմութեանց մէջ չենք գտնուի ։ Եւրոպայի չէնքերը քիչ մը փիւնիկեցոյց և եգիպտացոյց հնութիւններուն կը նմանին . բայց ուրիշ նշաններ ալ ունին որ անոնց նմանութենէ հեռու կը մնան ։ Բալիֆօռնիայի բնակիչները աւանդութիւն մը ունին . որպէս թէ ժամանակով հոն կըթեալ ազգ մը կը բնակի եղեր . ետքը բոլոր այն կողմերը ջուրը կոխեր է , և անոնք խեղդուել են ։ Եւրոպայի առնելով ոմանք կը կարծեն թէ այս հնութիւնս ջրհեղեղէն առաջ չինուած չէնքերէ մնացած են . որ հաւանական խօսք մը չէ ։ Եւրոպայի այն գրութիւնը կ'ըստուգուի որ՝ մարդոց մէջ կըրթիւնը անկրթութեան վիճակէն հին է ։

Ե.Ր.Գ. ԵՅԻՆ

Ժամանակէ մը ՚ի վեր ազգային քաղաքական գերազանց ժողովը՝ որ մեծադոր Տերութեան հրամանաւ ամէն շաբթու կը գումարուի ամենապատիւ սրբազան Պատրիարքին նախագահութեամբ , ձեռնուած եղանակին համար ուրբաթ օրերը ըլլալ ինդրած էին մեծադարձ ժողովականները ։ Հիմա որովհետեւ գարունն եկաւ և եղանակը չիտկեցաւ , և մեծադարձ ժողովականաց ալ առաջնոյն պէս երեքշաբթի օրերը ժողովուելը արգիլելու պատճառ մը չի կայ , ուստի տնօրինեցաւ որ ասկէց ետքը վերստին առաջնոյն նման երեքշաբթի օրերը ժողովուին . և այս տնօրինութեանս առաջին անգամ գործադրութիւնը եղաւ մարտի 28 ին երեքշաբթի օրը ։

Իւսկիւտարու Լէնի մահալէ թաղը սուրբ Կարապետի եկեղեցոյն կցորդ գալարաւորը՝ Կոստանդնուպոլսոյ չըմակները գտնուած հին գալարատուններուն մէկն է ։ Եւրոպայի ուրիշ գալարատուններու պէս , կամ աւելի ճիշդ խօսելով , մարդոց ձեռքը եղած ամէն բաներուն պէս , երբեմն ծաղկեր և երբեմն միջոցեր է ։ Ի՞նչ աղէկ ժամանակէ ՚ի վեր է որ օրէ օր և տարուէ տարի աղէկնալու վրայ է , վերակացուններուն հագացողութեամբ . որ բարեսէր ջանքով՝ և թաղին բնակչաց քիչուորութեանը և աղքատութեանը չի նայելով՝ կ'ուզեն որ իրենց ինամոցը յանձնեալ այս գալարատուն ալ ուրիշ գալարատուններէն վար չի մնայ ։

Հայկաբանութեան ուսման կողմանէ իւրեանց փափաքանալը հասնելու մեծ յոյս ստացան անցեալ կիրակի մարտի 26 ին եղած մասնաւոր քննութիւն . որով իմացուեցաւ որ առաջին քննութիւններուն մէջ աղայոց վրայ երեւցած յառաջակիցութիւնը ետ չէ մնացեր , Հայկաբանութեան գալարատուն գիւնական և խոհեմ Սամբրէեան Պ . Խաչատուրին հմուտ առաջնորդութեամբ ։ Եւրոպայի մասնաւոր գալարատուններուն մէջ , մանաւանդ երբ որ աղքատ թաղի մէջ ըլլան , քիչ կը պատահի որ մէկ աղայ մը սկսած գիտութեանը մէջ կատարեալ հմութիւն ստանալու չափ գալարատունը մնայ . աղուն հասակը քիչ մը լեցուածին պէս՝ ծնողքը նախահոգութեամբ մը որ պախարակելու իրաւունք չունիմք , կ'ուզեն մէկ արուեստի մը վարժեալ , որպէս զի ըստ աշխարհի ապրելու ալ ճամբայ մը գտնեն ։ Եւրոպայի կրնայ հասկըցուիլ որ մէկ գալարատուն մը մէջ երկու տարին կամ տարին անգամ մըն ալ քննութիւն ըլլայ նե՛ երկրորդ անգամին քննութեան երջաններէն ըլլան . ուստի երկրորդ քննութիւնը առաջինին հետ չի բաղադատուիր . որովհետեւ երկուքին ալ քննեալ անձինքը ըստ մեծի մասին նոր կ'ըլլան ։ Եւրոպայի երբ որ առաջինէն աղէկ ըլլայ երկրորդ քննութիւնը նե՛ աւելի ուսուցչին ճարտարութիւնը գովելի է ։ Սբ Կարապետի գալարատուն այս անգամին քննութիւնը այսպէս ըլլալով՝ ներկայ գտնուող յարգի ուսուցչի նախնաց շատ հաճելի եղաւ . և ամենուն հաճութիւնը Իւսկիւտարու սուրբ Խաչ եկեղեցոյ տէր Յովհաննէս իմաստնափայլ աւագ Բահանայի կարճ բայց ազգու ատենախօսութեամբ մը բացատրեց ։ Սուրբ Կարապետ եկեղեցոյ միւլթէվէլի Սուրբ Լեւոնի շինուածոց համարակալ մեծապատիւ Պողոս աղայն Պետրոսեան իրեն ուսումնասէր բնաւորութեամբ յիշեալ գալարատուն հոգաբարձութիւնն այնպէս անձանց յանձնէր է որ՝ գալարատուն գործը իրենց գործէն վեր կը բռնեն ։ Եւրոպայի ուսուցչին ալ

քաղաքաւոր գտնուած է ։ չէ թէ միայն այնպէս միւլթէվէլի և հոգաբարձութեան ձեռք ինչալով , (որ ինքնին գալարատուն միայն նիւթական աղէկութիւնը կրնան հոգալ , ուսումնական յառաջակցութեանը կողմէն՝ քաղաքութեանը զատ բան չեն իրենց պաշտօնէն դուրս է) , այլ և ձրիապէս ուսումնական յառաջակցութեանը և ներքին պաշտօնութեանը և բարեկարգութեանը ջանացող աղքատէր և բարեսէր անձինք ալ գտնուելով ։ Պատուելի տիրացու Պետրոս վարժապետը , որ երբեմն շատ տարի (Որթագիւղի գալարատունը կառավարած և եկեղեցական երաժշտութիւն սորվեցուցած է , և էփ աղէկ ժամանակ է որ իրեն առողջութեան վիճակին համար այս քաղաքաշատ գործէն հրաժարեր էր , այս անգամ իր յօժար կամաւը ձրիապէս վրան առաւ յիշեալ գալարատուն գերագոյն և բացարձակ տնօրէն ըլլալը . որ գալարատուն ամէն բանը ըստ կանոնի յառաջ երթալուն հոգ պիտի տանի . և մասնաւորապէս՝ եկեղեցական երաժշտութեան ուսմանը՝ և սուրբ եկեղեցոյ մէջ գործադրութեանը վրայ պիտի հսկէ . որուն մէջ ինքն ալ քաղաքաւոր է ։ Եւ ասոր այս պաշտօնը Պատրիարքական բարձրահրաման կոնգրակով ալ հաստատուեցաւ , և կոնգրակ մարտի 12 ին կիրակի առտու յիշեալ թաղին սուրբ եկեղեցոյն մէջ կարգադրուեցաւ ։

Իւսկիւտարու աղային և յանուն սուրբ Լեւոն աղէկի կառուցեալ Նիւմարանին միւլթէվէլիքական գիտութեանց գալարատուն հանձարեղ Պ . Սիմոն Սիմոնիւն յանձնառու եղաւ նոյն գալարատունը մէջ ձրիապէս աշխատել՝ աշակերտաց թուաբանութեան գալարատուն . և սորվելու և հետեւելու ժամանակ ունեցողներուն Սիմոնիւնի քաղաքական միւլթէվէլիներն ալ հալորդելու ։ Պ . Սիմոնիւն Սիմոնիւնն ալ , որ ասկէց առաջ վերջին չեալ Նիւմարանին , և հիմա Կոստանդնուպոլսի Պատրիարքական մայր գալարատունը Կաղիլերէնի գալարատուն է , յանձնառու եղաւ իբրեւ ձրի սուրբ Կարապետի գալարատուն աշակերտաց Կաղիլերէնի սուրբ վեցերեւելու ։

— Եւրոպայի գալարատուն քննութիւնները ուր որ ըլլան , լրագիրս զինքը պարտաւոր կը ճանաչէ հրատարակելու , ինչպէս որ իրեն տեղեկութիւն կը տրուի ։ Սուրբ համօրէն գալարատուններու հոգաբարձութեանը կ'աղաչէ որ՝ իրենց ինամոցը յանձնուած գալարատուններուն վրայ տպել տալու տեղեկուի ունին նե՛ , կամ ամենապատիւ սրբազան Պատրիարքին իրկեն , կամ լրագրոյս հրատարակողին ։ Եւրոպայի մը իրկողը հայապաշտ լրագրոյս ըստորագրողներէն չըլլայ ոչնե՛ լրագիրը սիրով այն լրերը կ'ընդունի և կը հրատարակէ ։ Թէ որ տեղեկութիւնները այս երկու ճամբաներու մէկով իրեն չի հասնի , և տեղեկութեան նիւթը Կոստանդնուպոլսի կամ չըմակները գտնուած գալարատուններուն վրայ ըլլայ նե՛ , լրագիրս երբեք չի խրատարակելու , թէ և ուրիշ լրագրոյ մէջ հրատարակուած ալ ըլլայ ։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Պատուական լրագրոյս հինգերորդ թերթովը հասարակութեան ծանուցումը Համադպեաց Բնակչութեան վիճակագրութիւնը (բիւրօն) , մարտի 19 ին կիրակի օրը նոյն ընկերութեան ժողովականին մէջ ամենայն ճշգրութեամբ ՚ի գործ դրուեցաւ ՚ի ներկայութեան ժողովին և անդամակցաց . և յետագայ թիւերը այսինքն՝ 1447 · 2980 · 3038 · 483 · 1736 · 943 · 1927 · 3414 · 336 · 3856 · 2865 · 3774 · 3585 · 1750 · 3950 · 2110 · 3249 · 1111 · 3272 · 1289 · 1508 · 1654 · 3127 · 3640 · 2625 · 3687 · 3769 · 1422 · 1354 · 1045 · 2163 · 1664 · 1330 · 3139 · 3081 · 1821 · 1007 · 805 · 3362 · 3569 . վաստակած ըլլալուն կը ծանուցուի դարձեալ որ սոյն թիւերէն տոմսակ ստացող անձինք՝ առաջինից ու յետագայ կիրակիները ժամը ութնէն մինչեւ տասը վերջին չեալ ժողովարանը հրամեն ու իւրաքանչիւրը ըստ իրաւանցը իրեն վիճակեալը ընդունի ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ 2

ԼՐԱԳՐԻՄ

Պրոսպեկտ Երևանի
Չամբարձանի ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԵՈՒԿԱՆՆՈՒ ՄԻԷԿԵՆՏԻՍԵԱՆ
Ի ՎԵՐԻՐ ԻԼԵՆ